13. Korobeynikov, G., Baić, M., Potop, V., Korobeinikova, L., Chernozub, A., Raab, M., Starčević, N., Korobeinikova, I., Romanchuk, S., Danko, T. (2022). Comparative analysis o f psychophysiological states among Croatian and Ukrainian wrestling. Journal of Physical Education and Sport. 22 (8):1832 – 1838.

14. Korobeinikova, L., Raab, M., Korobeynikov, G., Pryimakov, O., Kerimov, F., Chernozub, A., Korobeinikova, I., Goncharova, O. (2024) Comparative analysis of psychophysiological state among in physical active and sedentary persons. Journal of Physical Education and Sport. 24 (2):382-389.

15. Manolachi, V., Chernozub, A., Tsos, A., Potop, V., Kozina, Z., Zoriy, Y., Shtefiuk, I. (2023). Integral method for improving precompetition training of athletes in Mixed Martial Arts. Journal of Physical Education and Sport, 23(6), 1359–1366. https://doi.org/10.7752/jpes.2023.06166

16. Manolachi, V., Chernozub, A., Tsos, A., Syvokhop, E., Marionda, I., Fedorov, S., Shtefiuk, I., Potop, V. (2023). Modeling the correction system of special kick training in Mixed Martial Arts during selection fights. Journal of Physical Education and Sport, 23(8), 2203–2211. https://doi.org/10.7752/jpes.2023.08252.

17. Polechoński, J., Langer, A. (2022). Assessment of the Relevance and Reliability of Reaction Time Tests Performed in Immersive Virtual Reality by Mixed Martial Arts Fighters. Sensors (Basel), 22(13), 4762. https://doi/10.3390/s22134762.

18. Smajla, D., Spudić, D., Kozinc, Ž., Šarabon, N. (2022). Differences in Force-Velocity Profiles During Countermovement Jump and Flywheel Squats and Associations With Different Change of Direction Tests in Elite Karatekas. Front Physiol, 13, 828394. https://doi.org/10.3389/fphys.2022.828394.

19. Shtefiuk, I., Tsos, A., Chernozub, A., Aloshyna, A., Marionda, I., Syvokhop, E., Potop, V. (2024). Developing a training strategy for teenage athletes in mixed martial arts for high-level competitions. Journal of Physical Education and Sport. 24 (2):329-337.

20. Stepanyan, L., Lalayan ,G., Avetisyan, A. (2023). An investigation of psychological and physiological factors affecting performance in adolescent judokas. Georgian Med News. 6(340-341):30-36.

DOI: https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2024.8(181).13
УДК: 796.01/.09 : 796.33

Дулібський А.В.,
кандидат наук з фізичного виховання і спорту,
доцент кафедри футболу,
Львівський державний університет фізичної культури імені І. Боберського, м. Львів
https://orcid.org/0000-0001-6652-8391
Гранчак В.М.,
магістрант кафедри футболу,
Львівський державний університет фізичної культури імені І. Боберського, м. Львів
https://orcid.org/0009-0000-0621-7145

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ СПОРТИВНОГО ВІДБОРУ І СЕЛЕКЦІЇ ФУТБОЛІСТІВ ІСПАНІЇ

У фінальному поєдинку Чемпіонату світу з футболу 2010 року, який проводився на полях Південно-Африканської Республіки (ПАР) національна збірна команда Іспанії перемогла національну збірну команду Нідерландів і вперше у своїй історії стала чемпіоном світу з футболу. Основу чемпіонської збірної Іспанії складали вихованці всесвітньовідомої барселонської футбольної академії "Ла Масія".

Академія футболу іспано-каталонської "Барселони" з назвою "Ла Масія" була заснована у 1979 році, але справжнє визнання отримала у 90-х роках XX століття. На той час основну професійну команду футбольного клубу "Барселона" в якості головного тренера очолював нідерландець Йоган Кройфф. Саме "летючий голландець", як тоді величали триразового володаря "Золотого м'яча" кращому гравцеві Європи, запровадив у діяльність академії "Барселони" системний підхід і загальну навчальну методику виховання юних талановитих гравців клубу.

Метою дослідження є визначення особливостей організації, проведення та науково-методичного забезпечення процесу навчання грі та спортивного відбору, селекції й ігрової орієнтації футболістів Іспанії.

Ключові слова: *футбол, команда, спортивний відбір, Іспанія.*

Dulibskyy Andriy, Granchak Vadym. Theoretical and methodological foundations of the organization of sports selection of Spanish football players.

In the final match of the 2010 FIFA World Cup, which was held on the fields of the Republic of South Africa (South Africa), the Spanish national team defeated the national team of the Netherlands and became the world champion for the first time in its history. The basis of the Spanish championship team was made up of pupils of the world-famous Barcelona football academy "La Masia".

The football academy of the Spanish-Catalan "Barcelona" with the name "La Masia" was founded in 1979, but received real recognition in the 90s of the twentieth century. At that time, the main professional team of the Barcelona football club as a head coach was headed by the Dutchman Johan Cruyff. It was the "Flying Dutchman", as the three-time Ballon d'Or winner was then called the best player in Europe, who introduced a systematic approach and a general educational methodology for educating young people into the activities of the Barcelona academy.

The purpose of the study is to determine the features of the organization, conduct and scientific and methodological support of the process of teaching the game and sports selection and game orientation of football players in Spain.

The study of the phenomenon of Spanish football as a successful long-term sports project is an important aspect of a systematic approach to solving the problems of sports selection and game orientation of football players in Ukraine.

***Keywords**: football, team, sports selection, Spain.*

Постановка проблеми. Йоган Кройфф регулярно проводив навчально-тренувальні заняття, тренувальні сесії та навчальні семінари у стінах "Ла Масії". Чимало ідей Кройфф запозичив у свого рідного клубу – амстердамського "Аяксу", де він досконало ознайомився із "королівською навчальною методикою". Нині вже тривалий час спостерігається народження та сходження до спортивних вершин значної кількості футбольних талантів у стінах барселонської школи "Ла Масія" [1].

Дослідження феномену іспанського футболу як успішного тривалого спортивно-суспільного проекту [21] є важливим аспектом системного підходу [2] до вирішення проблем спортивного відбору [3 - 11, 12, 13], селекції [6 - 11] та ігрової орієнтації [5 - 11, 12] футболістів України.

Зв'язок роботи з науковими темами. Роботу виконано у межах теми «Удосконалення системи підготовки кваліфікованих спортсменів в ігрових видах спорту на різних етапах багаторічного удосконалення» згідно зі Зведеним планом НДР у сфері фізичної культури і спорту на 2021 - 2025 рр. (номер державної реєстрації 0122U001576) [3 - 11]. Роль авторів полягає у аналізі організації та проведення спортивного відбору і селекції у дитячому, юнацькому та професійному футболі Іспанії.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Королівська іспанська футбольна асоціація (RFEF) є головним органом, що здійснює управління футболом в Іспанії. Вона відповідає за організацію футбольних змагань на національному рівні, таких як Кубок Іспанії та Суперкубок Іспанії, а також за управління національними футбольними збірними командами [21].

Королівська іспанська футбольна асоціація (RFEF) має значні досягнення у сфері розвитку наймасовішого виду спорту – футболу. На чемпіонатах Європи і чемпіонатах світу з футболу останніх десятиріч національна іспанська збірна, як правило, серед постійних головних фаворитів цих великих престижних змагань. За період від початку 60-х років XX століття до другої декади XXI століття національна збірна команда Іспанії тричі була чемпіоном Європи (1964 р., 2008 р. і 2012 р.) та один раз ставала чемпіоном світу з футболу і завойовувала золоті нагороди (1-е місце) (2010 р.). Окрім того, у 1982 році Королівська іспанська футбольна асоціація (RFEF) згідно виборів, проведених Міжнародною федерацією футболу (FIFA), провела на футбольних полях Іспанії один з найвидовищніших чемпіонатів світу [21].

Кубок Іспанії з футболу, також відомий як Кубок Короля Іспанії, є щорічним футбольним турніром, який проводиться під егідою RFEF. Цей турнір був заснований у 1903 році та є одним з найстаріших футбольних змагань в Іспанії. Поточним володарем Кубка Іспанії з футболу є футбольний клуб "Реал" Мадрид, а команда з найбільшою кількістю перемог у цьому турнірі - футбольний клуб "Барселона", яка вигравала його 31 раз [21].

Національна збірна команда Іспанії з футболу саме на чемпіонаті світу 2010 року сприяла утвердженню на футбольних полях іспано-барселонської "тікі-таки". І саме іспанська національна збірна, разом з футбольним клубом "Барселона", стала одним з основних проповідників ідей "тікі-таки" у світовому футболі.

"Тікі-така" (іспанською - tiqui-taca) – назва одного зі стилів гри у футбол, що ґрунтується на володінні ігровою ініціативою та м'ячем упродовж порівняно тривалого часу гри. Фахівці відзначають, що для гри у стилі "тікі-така", а це - короткий пас на значній швидкості, потрібен постійний рух, що був характерний для "тотального футболу" збірної Нідерландів 1970-х років. Саме тотальний футбол можна вважати предком і основним засновником ігрового стилю "тікі-така" [20].

Тотальний футбол – тактико-стратегічна філософія гри, яка дозволяє будь-якому польовому гравцеві у процесі матчу зайняти на футбольному полі ігрову позицію будь-якого іншого партнера з команди, крім воротаря. У випадку ігрової необхідності, коли один гравець змінює ігрову позицію, партнер зобов'язаний негайно зайняти цю нішу (підстрахувати його), зберігаючи організаційну цілісність команди. Це означає, що кожен може грати як нападник, півзахисник або захисник, як того вимагає ігрова ситуація. Єдиним гравцем, який не може покинути свою ігрову позицію та залишається у своєму ігровому амплуа, є воротар [15].

Протягом трьох переможних для себе міжнародних турнірів поспіль (двох чемпіонатів Європи з футболу – 2008, 2012 рр. та одного чемпіонату світу з футболу – 2010 р.) національна збірна команда Іспанії успішно виступала під керівництвом головного тренера Вісенте дель Боске у стилі «тікі-така» [14, 18]. Також у цьому стилі грала «Барселона» з сезону 2008/2009 до 2013 рр. під керівництвом Хосепа Гвардіоли і його послідовників. Серед найвідоміших футболістів сучасності у стилі «тікі-така» грали іспанці Хаві, Іньєста, Бускетс, Фабрегас, а також геній, найкращий і найтитулованіший гравець сучасного футболу – аргентинець Ліонель Мессі [17, 19].

Окрім того, варто підкреслити той факт, що з 2001 року як національна збірна команда Іспанії з футболу, так й іспанські професійні футбольні клуби (якщо вони тільки не грали між собою) не поступились у жодному фінальному матчі у великих міжнародних турнірах під егідою ФІФА та УЄФА [21].

Метою дослідження є визначення особливостей організації, проведення та науково-методичного забезпечення процесу навчання грі та спортивного відбору, селекції й ігрової орієнтації футболістів Іспанії.

Основні **завдання дослідження**:

1. Вивчити досвід організації, проведення та науково-методичного забезпечення процесу навчання грі та спортивного відбору, селекції й ігрової орієнтації футболістів Іспанії.

2. Проаналізувати науково-практичні та науково-методичні підходи спеціалістів футболу Іспанії щодо організації та проведення навчальних, навчально-тренувальних і змагальних форм навчання грі та спортивного відбору, селекції й орієнтації у різних вікових групах.

3. Визначити вірогідність використання позитивного досвіду і вибіркової трансляції іспанської системи організації, проведення та науково-методичного забезпечення навчання грі та спортивного відбору, селекції й ігрової орієнтації футболістів у сучасних умовах розвитку футболу в Україні.

У дослідженні використано такі **методи**:

1. Аналіз науково-методичних та науково-періодичних спеціалізованих літературних джерел.
2. Аналіз і синтез даних та матеріалів всесвітньої системи сполучених комп'ютерних мереж Інтернет.
3. Участь в он-лайн вебінарах Королівської іспанської федерації футболу (іспанською - Real Federación Española de Fútbol (RFEF)) 2023 і 2024 років.

Об'єкт дослідження – спортивний відбір футболістів.

Предмет дослідження - основи спортивного відбору, селекції та ігрової орієнтації у дитячо-юнацькому та професійному футболі Іспанії.

Виклад основного матеріалу дослідження. Офіційний сайт Королівської іспанської федерації футболу (іспанською - Real Federación Española de Fútbol (RFEF)) формулює основну місію іспанського футболу у сучасному європейському футбольному співтоваристві таким чином (рис. 1):

Рис. 1. Теоретико-методичне формулювання основної місії іспанського футболу у сучасному європейському футбольному співтоваристві (за даними офіційного сайту Королівської іспанської федерації (RFEF) – режим доступу: https://rfef.es/es)

1. Організовувати, регулювати, захищати та розвивати футбол у всіх його формах на національному рівні, сприяти здоровим звичкам, соціальній інтеграції та рівності через футбольну практику, через прагнення максимізувати кількість учасників у кожній з футбольних категорій: клуби, тренери, арбітри, керівники, гравці та вболівальники, за допомогою низки навчальних та інноваційних заходів і програм.
2. Стати у найближчі 5 років однією з топ-3 федерацій футболу Європи за такими показниками:
   - спортивні результати;
   - організація змагань;
   - корпоративне управління;
   - соціальний вплив;
   - значення у сучасному європейському футбольному співтоваристві;
   - орієнтація на якісний сервіс;
   - прозорість діяльності;
   - повага до всіх учасників і спостерігачів футбольних змагань;
   - цілісність діяльності та реалізація ідей;
   - досконалість у всіх проявах футбольного мистецтва.
3. Розробити план захисту та управління даними, а також інтегрувати дані в унікальній системі управління за такими напрямками:
   - запровадити унікальну систему управління;
   - впровадити план взаємозв'язку між (RFEF) та регіональними Федераціями та клубами;
   - впровадити нову OTT-аудіовізуальну платформу;

- створити платформу бізнес-аналітики для обробки даних;
- запровадити нову модель змагань з кіберфутболу.

Такі амбітні та далекосяжні перспективи Королівської іспанської федерації футболу (RFEF) видаються достатньо прагматичними і реальними.

Найвищим органом управління і представництва Королівської іспанської федерації футболу (RFEF) є Генеральна Асамблея, яка налічує сто сорок повноправних членів, з яких двадцять є постійними і сто двадцять обраними. Обраними посадовими особами Королівської іспанської федерації футболу є президент RFEF, президенти дев'ятнадцяти регіональних федерацій, об'єднаних в Королівську іспанську федерацію футболу, і виборні члени клубів, а також діючі професійні футболісти, тренери та арбітри.

Члени Генеральної Асамблеї обираються кожні чотири роки, що збігаються з роками літніх Олімпійських ігор на основі вільного і таємного, рівного та прямого виборчого права між і за компонентами кожної групи. Правила, що застосовуються до виборчого процесу, визначаються нормативно-правовими актами Королівської іспанської федерації футболу.

Президент Королівської іспанської федерації футболу звітує перед Генеральною Асамблеєю на пленарному засіданні та, за необхідності разом з членами Асамблеї:

а) затверджує річний бюджет та його виконання.

б) затверджує спортивний календар, за винятком прогнозів, для Першого та Другого дивізіонів чемпіонату Іспанії, включених, у разі необхідності, до угоди, підписаної між RFEF та Національною професійною футбольною лігою; і, за його відсутності, у тих, що визначені Королівським указом про іспанські спортивні федерації та Реєстром спортивних асоціацій.

в) затверджує та вносить зміни до статутів регіональних федерацій футболу Іспанії.

Окрім того, Генеральна Асамблея Королівської іспанської федерації футболу (RFEF) має такі повноваження:

а) обрання та звільнення Президента Королівської іспанської федерації футболу.

б) обрання Комісії делегатів Королівської іспанської федерації футболу, а також відповідальність за її остаточне поновлення.

в) дозволяє оподаткування або передачу активів нерухомості, коли сума операції дорівнює або перевищує десять відсотків бюджету RFEF або 300 506,05 євро, що вимагає абсолютної більшості голосів присутніх для такого схвалення. Ці суми та відсотки щорічно переглядаються Національною спортивною радою.

г) надає згоду на обрання на посаду Президента Королівської іспанської федерації футболу, що підлягає оплаті, а також визначає суму, що підлягає отриманню; вимагаючи такого ж кворуму, як зазначено в попередньому розділі.

д) регулює та змінює офіційні змагання та їх класи у різних категоріях - без шкоди для компетенції Національної професійної футбольної ліги - а також для їх системи та форми.

е) розглядає пропозиції, подані Радою директорів RFEF або самими членами Асамблеї, у кількості, що становить не менше п'ятнадцяти відсотків від загальної кількості набраних голосів при здійсненні закритого голосування.

є) здійснює всі інші повноваження, які встановлені або будуть встановлені законом Іспанії.

До складу організаційної схеми федерації входять керівні та представницькі органи Королівської федерації футболу Іспанії, Генеральна Асамблея та її Делегатська комісія, а також Президент. Комплементарними органами є Рада директорів і Комісія президентів федерацій автономного співтовариства. Технічні органи складаються з Технічного комітету суддів та Комітету тренерів. Внутрішнє управління федерацією здійснюється Генеральним секретарем, Юридичним відділом та Дирекцією Королівської федерації футболу Іспанії. Крім усього перерахованого вище, існують й інші керівні та представницькі виборні органи, такі як Ліги, Комітети, Комісії зі спортивної дисципліни та Комітети з позасудового врегулювання.

Вони відповідають, залежно від конкретного випадку, за управління, адміністрування, управління, організацію та регулювання футболу.

Керівними та представницькими виборними органами Королівської федерації футболу Іспанії є:

а) Генеральна Асамблея та її Делегована комісія, Президент, Рада директорів Королівської федерації футболу Іспанії;

б) контролюючі органи:

- Комітет з аудиту та зовнішньоекономічного контролю;
- Комітет з дотримання нормативних вимог;
- Наглядовий орган з управління аудіовізуальними правами RFEF;

в) комплементарні органи:

- Комісія президентів федерацій автономного співтовариства;

г) технічні органи:

- технічний Комітет арбітрів;
- Комітет тренерів;

д) внутрішнє управління Королівською федерацією футболу Іспанії здійснює Генеральний секретар і підлеглий йому Секретаріат;

е) соціальна відповідальність:

- Комітет корпоративної соціальної відповідальності;
- Комітет з гарантій недискримінації;
- Комітет з питань інтеграції людей з інвалідністю;

є) Комітет зі спортивної дисципліни, змагань, юрисдикції та етики;

ж) Ліги та національні комітети:

- Національна футбольна ліга (складається з трьох професійних футбольних ліг, розташованих за футбольною ієрархією, - Ла-Ліга або Прімера Дивізіон, Сегунда, Прімера Дивізіон КІФФ);
- Національний комітет професійних футбольних клубів;
- Національні комітети професійних змагань;
- Національний комітет аматорського футболу;
- Національний комітет з футзалу;
- Національна футзальна ліга;
- Національний жіночий аматорський футбольний комітет;
- Національний комітет пляжного футболу;
- гендерний та інклюзивний спорт.

Тривалість роботи кожного комітету регулюється термінами, які Президент Королівської федерації футболу Іспанії вважає за доцільне запровадити на кожній каденції певного комітету. Органіограма діяльності відображає чітку структурованість всіх комітетів, підкомітетів, відділів, підвідділів, регіональних центрів, кабінетів, підкабінетів, сервісів і філій Королівської федерації футболу Іспанії (рис. 2) [21].

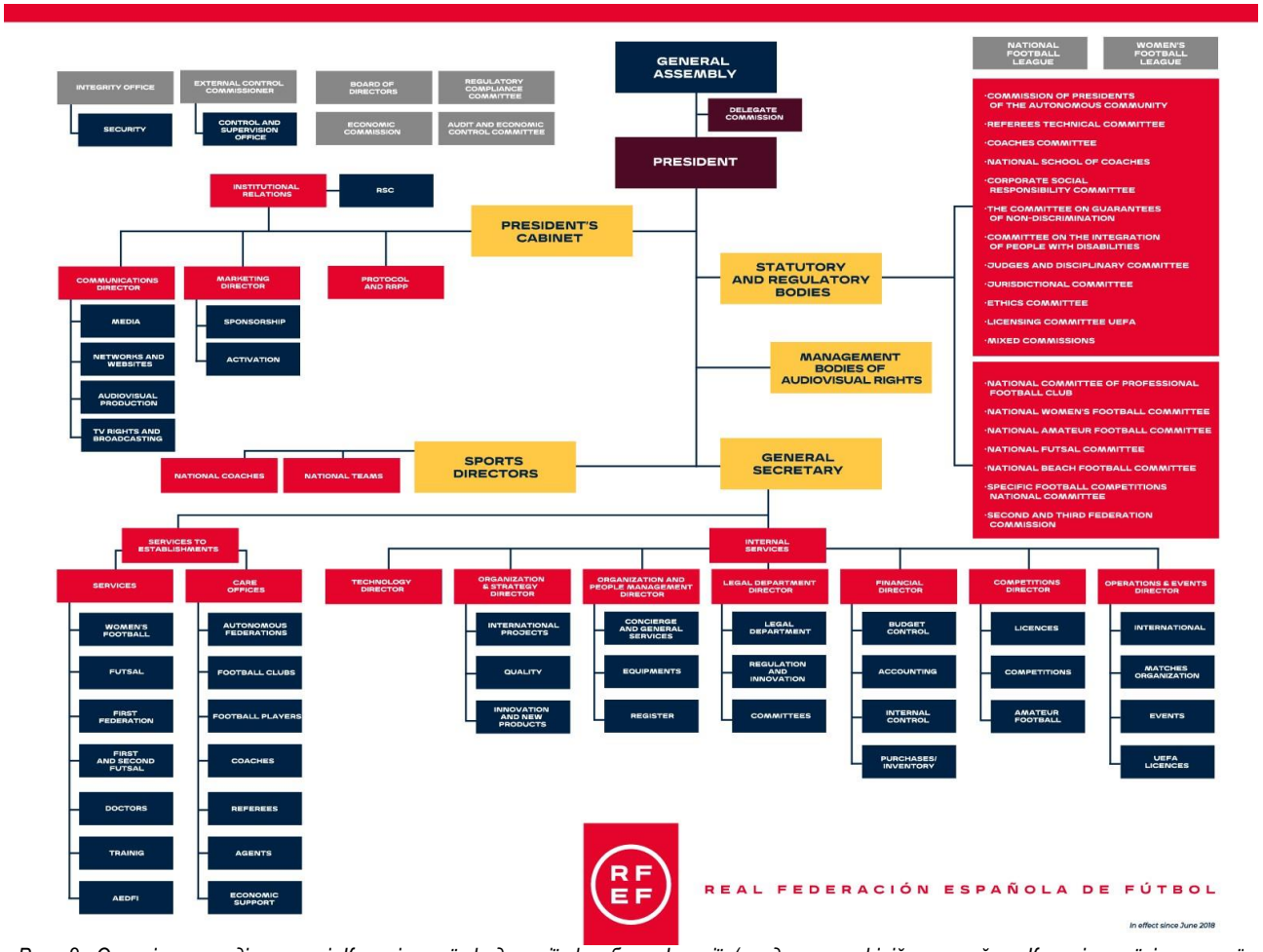

Рис. 2. Органіограма діяльності Королівської федерації футболу Іспанії (за даними офіційного сайту Королівської іспанської федерації – режим доступу: https://rfef.es/es).

Вагомими є досягнення юнацьких, юніорських і молодіжних збірних Іспанії на чемпіонатах Європи та чемпіонатах світу з футболу. Так, юнацька збірна Іспанії віком до 17 років є дев'ятиразовим переможцем юнацького чемпіонату Європи з футболу (U-17), розпочинаючи з моменту його запровадження у 1982 році. На чемпіонатах світу з футболу серед юнаків віком до 17 років (U-17) юнацька збірна Іспанії двічі була срібним призером (2-е місце) (1997, 2007 рр.) та один раз завойовувала бронзові нагороди (3-є місце) (2009 р.).

Юніорська збірна Іспанії віком до 19 років є одинадцятиразовим переможцем юнацького чемпіонату Європи з футболу (U-19), розпочинаючи з моменту його запровадження у 1948 році.

На чемпіонатах світу з футболу серед команд, вік гравців яких не перевищує 20 років (U-20), збірна Іспанії перемагала у змаганнях 1999 року та двічі (1985, 2003 рр.) завойовувала срібні нагороди (2-е місце).

Молодіжна збірна Іспанії віком до 21 року є п'ятиразовим переможцем молодіжного чемпіонату Європи з футболу (U-21) (1986, 1998, 2011, 2013, 2019 рр.), а також чотириразовим срібним призером (2-е місце) (1984, 1996, 2017, 2023 рр.), розпочинаючи з моменту його запровадження у 1972 році.

Успіхи іспанського юнацького та молодіжного футболу достатньо закономірні. Дуже розгалуженою та

високоякісною є мережа академій футболу як на материковій, так і острівних частинах Іспанії. Окрім всесвітньо відомої Академії футболу "Ла Масія", яка виховує кваліфікованих гравців для професійного футбольного клубу "Барселона", знаними і високопродуктивними "школами-кузнями" молодих футбольних талантів в Іспанії є Академії футболу мадридських футбольних клубів "Реал", "Атлетіко", "Райо Валекано", андалузійських футбольних клубів "Бетіс" і "Севілья", баскських футбольних клубів "Атлетік" з Більбао, Реал" з Сан-Себастьяна, і "Алавес" з однойменного міста, а також Академія футболу професійного футбольного клубу "Еспаньйол" з міста Барселона.

На материковій частині Іспанії серйозну конкуренцію столичним і каталонським Академіям футболу складають футбольні школи футбольного клубу "Валенсія", "Депортіво" з міста Ла-Корунья, "Сельта" з галісійського міста Віго. З тих Академій футболу, які розташовані на островах Іспанії, найвизнанішими футбольними школами є академії футбольних клубів "Мальорка" з Балеарських островів, а також академії футбольних клубів "Лас-Пальмас" і "Тенеріфе" з Канарських островів.

Значна увага Королівської федерації футболу Іспанії зосереджена на підготовці висококваліфікованих тренерських кадрів для дитячо-юнацького та професійного футболу Іспанії. Так, у кожному регіоні, клубні команди якого представлені на найвищому професійному рівні у Ла Лізі – найвищому футбольному дивізіоні Іспанії – Прімері, постійно функціонують курси підвищення кваліфікації та отримання тренерських ліцензій для всіх категорій фахівців футболу від найпростішого "D"-диплому іспанської футбольної асоціації (для тренерів дитячих і аматорських команд) до "PRO"-диплому УЄФА (для тренерів професійних футбольних команд, які виступають на найвищому національному та міжнародному рівнях). Це – двадцять (незалежних і повністю забезпечених необхідними можливостями для проведення навчання тренерів) центрів ліцензування найвищого рівня з добротною футбольною інфраструктурою. Такі центри, як правило, розташовані на території клубних футбольних баз. Футбольні поля різних розмірів з природнім і штучним покриттям, конференц-зали для проведення теоретико-методичних занять, роздягальні для гравців і тренерського персоналу, відновлювальні SPA-локації надаються у розпорядження центрів.

Для порівняння, в Україні існує поки що тільки один такий центр ліцензування, який знаходиться у Києві на інфраструктурній базі Української асоціації футболу (УАФ).

В іспанському футболі активно впроваджуються технології для покращення гри та досвіду гравців. Один із прикладів – система напівавтоматичної фіксації офсайдів, яку використовуватимуть у Ла Лізі з сезону 2024/25 років. Ця технологія була задіяна під час чемпіонату Європи 2024 року у Німеччині. Окрім системи напівавтоматичної фіксації офсайдів та права на додаткову заміну в разі струсу мозку, іспанський футбол впроваджує інші технології для покращення гри та безпеки гравців. Ось декілька прикладів:

1. Відеоасистент арбітра (VAR): VAR використовується для перевірки спірних ситуацій, таких як підтвердження правильно забитих м'ячів у ворота або спростування неправомірно забитих м'ячів у ворота, визначення права щодо призначення 11-метрового штрафного удару (пенальті), покарання червоною карткою за серйозне порушення правил гри та інших спориднених моментів. Це допомагає мінімізувати людський фактор, зокрема, помилки футбольних арбітрів.

2. Трекінг (аналіз рухової активності) гравців: більшість професійних футбольних клубів Іспанії використовують системи трекінгу, щоб аналізувати рухи гравців на полі. Це допомагає тренерам удосконалювати тактику та ефективно впливати на рівень фізичної підготовленості.

3. Аналіз даних: фахівці тренерських штабів професійних футбольних клубів Іспанії використовують аналіз ігрових даних для оцінки продуктивності гравців, виявлення слабких місць та удосконалення тактико-стратегічних аспектів командної гри (рис. 3).

Рис. 3. Використання аналізу ігрових даних для оцінки продуктивності гравців, виявлення слабких місць та удосконалення тактико-стратегічних аспектів командної гри як ефективна система комплексного контролю гравців та взаємодії зі світовими технологічними гігантами (у даному випадку – це Microsoft) у чемпіонаті Іспанії

Технології для реабілітації та фізіотерапії: гравці можуть використовувати спеціальні пристрої для відновлення після травм та підтримки фізичної та ігрової форми у міжігрових циклах. Серед таких сучасних технологій основними є:

1. Гіпербарична киснева терапія: гравці збірної Іспанії відвідують спеціальний намет для гіпербаричної кисневої терапії. Ця процедура допомагає відновити м'язи після великих фізичних навантажень, забезпечуючи 100% заряд кисню протягом 25 хвилин.

2. Кріогенні камери: фахівці тренерського штабу національної збірної Іспанії використовують кріогенні камери, які охолоджують повітря навколо тіла гравців до -170 градусів. Це допомагає прибрати запалення та покращити загальний стан організму.

3. Інфрачервона терапія: іспанські футболісти також можуть відвідувати сеанси інфрачервоної терапії, яка

пришвидшує кровообіг та забезпечення киснем всіх необхідних систем організму. Це сприяє відновленню опорно-рухової системи організму гравців (рис. 4).

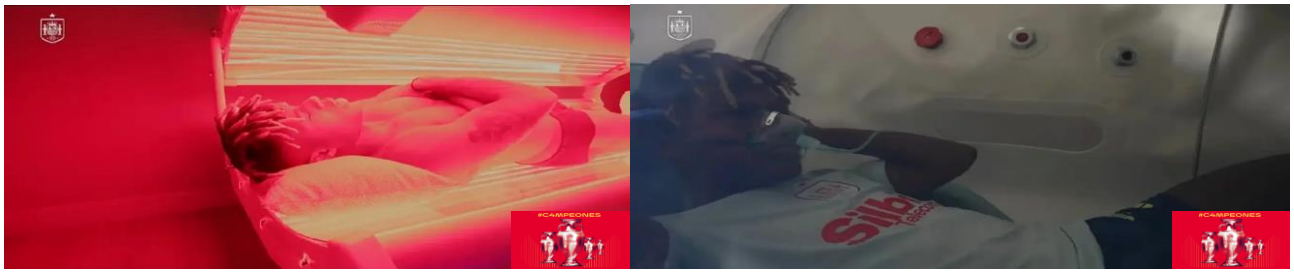

Рис. 4. Використання новітніх технологій у процесі відновлення Ніко Вільямса - одного із провідних гравців національної збірної Іспанії на чемпіонаті Європи з футболу 2024 року, який проходив у період з 14 червня до 14 липня 2024 року на футбольних полях Німеччини

Такі технології сприяють розвитку іспанського футболу та підвищують якість гри футболістів у професійних футбольних клубах і національних збірних Іспанії. Свідченням цьому є заслужена перемога національної збірної Іспанії на чемпіонаті Європи з футболу 2024 року, який проходив у період з 14 червня до 14 липня 2024 року на футбольних полях Німеччини. Більшість гравців і тактико-стратегічні схеми організації та побудови гри головним тренером національної збірної Іспанії Луїсом Де ла Фуенте на чемпіонаті Європи з футболу 2024 року – це продумана до найменших деталей система [16, 18], виплекана багаторічною працею багатьох поколінь іспанських тренерів, гравців, селекціонерів, фахівців тренерських штабів, функціонерів футболу, а також всього народу Іспанії (рис. 5).

Рис. 5. Основні гравці й ігрова тактико-стратегічна схема організації та побудови змагальної діяльності національної збірної команди Іспанії головним тренером Луїсом Де ла Фуенте на чемпіонаті Європи з футболу 2024 року

Висновки. Результати дослідження вносять низку нових положень у систему спеціалізованого навчання і спортивної підготовки команд у процесі спортивного відбору, селекції та ігрової орієнтації футболістів:

- виявлено характерні особливості спортивного відбору та селекційної роботи футбольних клубів, які беруть участь у чемпіонатах Іспанії з футболу серед юнацьких, молодіжних і професійних команд;
- визначено коефіцієнти значущості елементів спортивного відбору, селекції та ігрової орієнтації роботи футбольних клубів, які беруть участь у чемпіонатах Іспанії з футболу серед юнацьких, молодіжних і професійних команд;
- удосконалено кількісну оцінку елементів спортивного відбору, селекції та ігрової орієнтації гравців футбольних клубів, які беруть участь у чемпіонатах Іспанії з футболу серед юнацьких, молодіжних і професійних команд;
- обґрунтовано ефективність використання позитивного досвіду і вибіркової трансляції іспанської системи організації та проведення продуманого процесу спортивного відбору, селекції та ігрової орієнтації у дитячо-юнацькому та професійному футболі в сучасних умовах розвитку футболу в Україні.

Література

1. Байрачний, О. (2021). Пріоритетність спортивного результату як головний деструктивний фактор у системі підготовки юних футболістів 6-13 років. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова.* Серія 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт), (8(139), 16-19. https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series15.2021.8(139).02
2. Балан, Б. А. (2023). Організаційно-практичні особливості раціональної підготовки футболістів 17 – 21-річного віку в період переходу до професійних команд. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова.* Серія 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт), (10(170), 32-37. https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series15.2023.10(170).07
3. Дулібський А. Спортивний відбір у системі багаторічної спеціалізованої освіти футболістів. - / Андрій Дулібський // - *Спортивна наука України: Електронне наукове видання*. – Львів, 2015. №4 (68). С. 28 - 35. – Режим доступу: http://sportscience.ldufk.edu.ua/index.php/snu/article/view/340/329.

4.Дулібський, А. (2020). Спортивний відбір у футболі як раціональна система педагогічного пошуку обдарованих людей у галузі спорту. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова.* Серія 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт), (8(128), 54-60. https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series15.2020.8(128).13

5. Дулібський, А. (2021). Організація спортивного відбору в системі дитячо-юнацького і професійного футболу Англії. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова*. Серія 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт), (6(137), 60-65. https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series15.2021.6(137).14

6. Дулібський, А. (2021). Спортивний відбір, селекція та ігрова орієнтація футболістів у Бельгії. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова*. Серія 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт), (7(138), 50-57. https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series15.2021.7(138).10

7. Дулібський, А. (2023). Особливості організації спортивного відбору та селекції до клубних і національних збірних команд Франції з футболу. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова*. Серія 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт), (8(168), 56-61. https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series15.2023.8(168).11

8. Дулібський, А. В., Когут, Ю. В., Мартиняк, Ю., & Строкун, М. Я. (2023). Спортивний відбір та селекція до клубних і національних збірних команд Німеччини у чотирирічних циклах підготовки до змагань. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова*. Серія 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт), (7(167), 78-83. https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series15.2023.7(167).15

9. Дулібський, А. (2023). Спортивний відбір, селекція та ігрова орієнтація футболістів у Нідерландах. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова*. Серія 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт), (9(169), 50-56. https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series15.2023.9(169).10

10. Дулібський, А. (2023). Спортивний відбір і селекція футболістів у Данії. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова*. Серія 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт), (10(170), 77-83. https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series15.2023.10(170).17

11. Дулібський, А. (2023). Спортивний відбір, селекція та ігрова орієнтація футболістів у Республіці Польща. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова*. Серія 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт), (11(171), 62-67. https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2023.11(171).13

12. Ніколаєнко, В., Осіпцов, А., Дуб, І., Кошолап, А., Вертель, О., & Баличев, М. (2021). Змагальна практика в зарубіжному дитячо-юнацькому футболі. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова*. Серія 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт), (8(139), 7-15. https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series15.2021.8(139).01

13. Сергієнко Л.П. Спортивний відбір: теорія та практика. У 2 кн. Книга 2. Відбір у різні види спорту: Підручник. / Л.П.Сергієнко .*Тернопіль: Навчальна книга*. Богдан, 2010. 784 с.

14. Guida Tecnica Per Le Scuole Di Calcio / *Federazione Italiana Giuoco Calcio: Settore Giovanile e Scolastico*. Roma, 2008. - 572 p.

15. Michels R. Team Building: The Road to Success / *R. Michels: Cardinal Publishing Group*, 2001. 298 p.

16. Oliva A. Manuel del entrenodor de futbol moderno. Barcelona, 1994. 197 p.

17. Ricard Pruna, Luz Miñarro Tribaldos, K.. Badhur. Identificación de talento en el jugador y su desarrollo en el fútbol. Player talent identification and development in football. *Apunts Sports Medicine*. Vol. 53. Issue 198. 2018. URL: https://www.apunts.org/es-identificacion-talento-el-jugador-su-articulo-X0213371718625649.

18. Ruiz L. Spanish Soccer Coaching Bible: Youth & Club / L. Ruiz. *Michigan: Reedswain Publishing*, 2002. Vol. 1. 308 p.

19. The Future Game - Elite. The Football Association Technical Guide For Young Player Development / *The Football Association*. London, 2010. 275 p.

20. Vandendriessche, J. B., Vaeyens, R., Vandorpe, B., Lenoir, M., Lefevre, J., & Philippaerts, R. M. (2012). Biological maturation, morphology, fitness, and motor coordination as part of a selection strategy in the search for international youth soccer players (age 15–16 years). *Journal of Sports Sciences*, 30 (15), 1695–1703. doi: 10.1080/02640414.2011.652654

21. Офіційний веб-сайт Королівської іспанської федерації футболу (іспанською - Real Federación Española de Fútbol (RFEF)). *Режим доступу*: https://rfef.es/es.

References

1. Bajrachnyi, O. (2021). Priorytetnist' sportyvnogo rezultatu jak golovnyi destruktyvnyi faktor u systemi pidgotovky junykh futbolistiv 6 - 13 rokiv. [The priority of sports results as the main destructive factor in the training system of young football players 6-13 years old]. *Naukovyi chasopys Natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni M. P. Drahomanova.* Vyp. (8(139), 16-19. https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series15.2021.8(139).02

2. Balan, B. A. (2023). Organizatsijno-praktychni osoblyvosti ratsionalnoji pidgotovky futbolistiv 17 – 21-richnogo viku v period perekhodu do profesijnykh komand. [Organizational and practical features of rational training of 17-21-year-old football players during the transition to professional football]. *Naukovyi chasopys Natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni M. P. Drahomanova.* Vyp. (10(170), 32-37. https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series15.2023.10(170).07

3. Dulibskyy A. Sportyvnyi vidbir u systemi bagatorichnoji spetsializovanoji osvity futbolistiv. [Sports selection in the system of long-term specialized education of football players]. *Sportyvna nauka Ukrainy*: *Elektronne naukove vydannja*. L'viv, 2015. №4 (68). C. 28 - 35. Access mode: http://sportscience.ldufk.edu.ua/index.php/snu/article/view/340/329.

4. Dulibskyy, A. (2020). Sportyvnyi vidbir u futboli iak ratsionalna systema pedagogichnogo poshuku obdarovanykh liudei u galuzi sportu. - [Sports selection in football as a rational system of a pedagogical search talented people in the sports industry]. *Naukovyi chasopys Natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni M. P. Drahomanova.* Vyp. (8(128), 54-60. https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series15.2020.8(128).13.

5. Dulibskyy, A. (2021). Організація спортивного відбору в системі дитячо-юнацького і професійного футболу Англії. - [Organization of sports selection in the system of youth and professional English football]. *Naukovyi chasopys Natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni M. P. Drahomanova.* Vyp. (6(137), 60-65. https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series15.2021.6(137).14

6. Dulibskyy, A. (2021). Sportyvnyi vidbir, selektsija ta igrova orijentatsuja futbolistiv y Бельгії. - [Footballers' sports selection and game orientation in Belgium]. *Naukovyi chasopys Natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni M. P. Drahomanova.* Vyp. (7(138), 50-57. https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series15.2021.7(138).10

7. Dulibskyy, A. (2023). Osoblyvosti організації sportyvnjgo vidboru ta selektsiji do klubnykh i natsional'nykh zbirnykh komand Frantciji z futbolu. - [Features of the organization sport selection to the club and national football teams of France]. *Naukovyi chasopys Natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni M. P. Drahomanova.* Vyp. (8(168), 56-61. https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series15.2023.8(168).11

8. Dulibskyy, A. B., Kohut Yuriy, Martynyak Yuriy, & Strokun Mykhaylo. (2023). Sportyvnyi vidbir та selektsija do klubnykh i natsional'nykh zbirnykh komand Nimetchtchyny u chotyryrichnykh tsyklakh pidgotovky do zmagan'. - [Selection for the club and national teams of Germany in four-year cycles of preparation for competitions]. *Naukovyi chasopys Natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni M. P. Drahomanova.* Vyp. (7(167), 78-83. https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series15.2023.7(167).15

9. Dulibskyy, A. (2023). Sportyvnyi vidbir, selektsija ta igrova orijentatsuja futbolistiv u Niderlandakh. - [Selection and playing orientation of footballers in the Netherlands]. *Naukovyi chasopys Natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni M. P. Drahomanova.* Vyp. (9(169), 50-56. https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series15.2023.9(169).10

10. Dulibskyy, A. (2023). Sportyvnyi vidbir i selektsija futbolistiv u Daniji. - [Selection of footballers in Denmark]. *Naukovyi chasopys Natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni M. P. Drahomanova.* Vyp. (10(170), 77-83. https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series15.2023.10(170).17

11. Dulibskyy, A. (2023). Sportyvnyi vidbir, selektsija ta igrova orijentatsuja futbolistiv u Respublitsi Polshcha. - [Sports selection and game orientation of footballers in Poland]. *Naukovyi chasopys Natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni M. P. Drahomanova.* Vyp. (11(171), 62-67. https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2023.11(171).13

12. Nikolaienko, V., Osiptsov, A., Dub, I., Kosholap, A., Vertel, O., & Balychev, M. (2021). Zmagalna praktyka v zarubizhnomu dytyacho-junats'komu futboli. - [Competitive practice in foreign children's and youth football]. *Naukovyi chasopys Natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni M. P. Drahomanova.* Vyp. (8(139), 7-15. https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series15.2021.8(139).01

13. Serhijenko L.P. Sportyvnyj vidbir: teorija ta praktyka. U 2 kn. Knyga 2. Vidbir u rizni vydy sportu. Pidruchnyk. - [Sports selection: theory and practice. In 2 books. Book 2. Selection for different sports: Textbook]. *Ternopil': Navchal'na knyga. Bogdan, 2010*. 784 s.

14. Guida Tecnica Per Le Scuole Di Calcio / *Federazione Italiana Giuoco Calcio: Settore Giovanile e Scolastico*. – Roma, 2008. - 572 p.

15. Michels R. Team Building: The Road to Success / R. Michels: *Cardinal Publishing Group*, 2001. – 298 p.

16. Oliva A. Manuel del entrenodor de futbol moderno. - Barcelona, 1994. - 197 p.

17. Ricard Pruna, Luz Miñarro Tribaldos, K.. Badhur. Identificación de talento en el jugador y su desarrollo en el fútbol. Player talent identification and development in football. *Apunts Sports Medicine*. Vol. 53. Issue 198. 2018. URL: https://www.apunts.org/es-identificacion-talento-el-jugador-su-articulo-X0213371718625649.

18. Ruiz L. Spanish Soccer Coaching Bible: Youth & Club / L. Ruiz. – *Michigan: Reedswain Publishing*, 2002. - Vol. 1. – 308 p.

19. The Future Game - Elite. The Football Association Technical Guide For Young Player Development / *The Football Association*. – London, 2010. – 275 p.

20. Vandendriessche, J. B., Vaeyens, R., Vandorpe, B., Lenoir, M., Lefevre, J., & Philippaerts, R. M. (2012). Biological maturation, morphology, fitness, and motor coordination as part of a selection strategy in the search for international youth soccer players (age 15–16 years). *Journal of Sports Sciences*, 30 (15), 1695–1703. doi: 10.1080/02640414.2011.652654

21. Official site of the Football Association of Spain (Real Federación Española de Fútbol (RFEF)). – *Access mode*: https://rfef.es/es.